

Sygn. akt I Ns 856/12

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Agnieszka Wiercińska – Bałaga

Protokolant Renata Bleichert

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Zgorzelcu

sprawy z wniosku W. J.

przy udziale (...) Spółki Akcyjnej w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. oddalić wniosek;

II. zasądzić od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kwotę 257 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

III. nakazać wnioskodawczynie aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa- Sądu

Rejonowego w Zgorzelcu kwotę 686,03 zł tytułem brakującej części kosztów sądowych w zakresie wydatków na opinię biegłego.

Sygn. akt Ns 856/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie W. J. w sprawie przy udziale (...) Spółki Akcyjnej w K. wniosła o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej jej własność położonej w R. stanowiącej działkę gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego linii energetycznej służebności przesyłu według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę oraz o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika postępowania kwoty 153.000 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazała, że przez jej nieruchomość przebiega linia energetyczna stanowiąca własność uczestnika, a z uwagi na koszty i brak interesu publicznego w likwidacji tej linii energetycznej zasadne jest unormowanie jej stanu prawnego poprzez ustanowienie służebności przesyłu, a uczestnik pomimo zgłoszenia mu roszczenia nie wyraża gotowości do zawarcia stosownej umowy. Podała, że domaga się ustanowienia służebności obejmującej zarówno powierzchnię zajęta pod słupy energetyczne, jak i pod liniami energetycznymi oraz powierzchnię wyznaczonej strefy ochronnej o łącznej powierzchni ok. 2400 m². Wysokość żądanego wynagrodzenia wywodziła z różnicy pomiędzy wartością nieruchomości nieobciążonej służebnością a wartością jaką przedstawia nieruchomość,

która zostanie obciążona służebnością, w oparciu o dane dotyczące nieruchomości zlokalizowanych w tej samej gminie i obrębie z innych postępowań przyjęła, że wartość tej służebności wynosi 80 zł za 1 m².

W odpowiedzi na wniosek (k 30-32) uczestniczka postępowania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. wniosła o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uczestniczka przyznała, że przez nieruchomość wnioskodawczyni przebiega linia elektroenergetyczna 400 kV M.- (...) należąca do niej. Zarzuciła, że wniosek sformułowany jest zbyt lakonicznie, a zwłaszcza nie określa zakresu służebności, której dotyczy, zwłaszcza w kontekście uprawnień uczestnika w zakresie korzystania z nieruchomości i w tym zakresie winien być doprecyzowany przez wnioskodawczynię, zaś żądane wynagrodzenie jest rażąco wygórowane w odniesieniu do powierzchni i położenia nieruchomości.

W piśmie procesowym z 4 grudnia 2012 r. (k 71-75) uczestniczka postępowania zgłosiła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 31 grudnia 2004 r. Podniosła, że przedmiotowa linia elektroenergetyczna została wybudowana w 1974 r. przez jej poprzednika prawnego Zakłady (...) we W. na podstawie decyzji zatwierdzającej plan realizacyjny z dnia 27 października 1971 r. wydanej przez (...) we W. oraz decyzji z dnia 27 sierpnia 1973 r. (...) w J. udzielającej pozwolenia wodno- prawnego na przekroczenie tą linią rzek N. i W.. Poprzez wybudowanie tej linii jej poprzednik prawny objął w posiadanie służebność poprzez korzystanie z przedmiotowej nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu i od chwili jej budowy tj. 31 grudnia 1974 r. zdaniem uczestniczki należy liczyć bieg terminu zasiedzenia i posiada ją do chwili obecnej. Podała, że jej poprzednicy prawni byli posiadaczami służebności w dobrej wierze w związku z czym przy przyjęciu dobrej wiary zasiedzenie służebności nastąpiło z dniem 1 stycznia 1995 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Działka gruntu nr (...) położona w R. o powierzchni 2500 m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzlecu prowadzi księgę wieczystą nr (...) powstała z podziału niezabudowanej działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,55 ha nieposiadającej urzędzonej księgi wieczystej, a wchodzącej do dnia 10 stycznia 1994 r. do Państwowego Funduszu Ziemi stanowiącego własność Skarbu Państwa. Na podstawie decyzji (...) (...) z (...). znak (...) (...) działka gruntu nr (...) położona w R. została przekazana przez Skarb Państwa z(...). Po podziale działki nr (...) na działki nr (...), nieruchomość obejmująca działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,25 ha na podstawie umowy sprzedaży z (...) została zbyta przez (...) w W. wnioskodawczyni W. J.. Po nabyciu nieruchomości przez wnioskodawczynię w Sądzie Rejonowym w Zgorzlecu została urzędzona dla niej księga wieczysta o aktualnym numerze (...), w której dziale II jako właściciel nieruchomości została wpisana W. J.. Aktualnie działka nr (...) w R. po modernizacji operatu ewidencji gruntów z 1999 r. ma powierzchnię 0,2541 ha.

(dowód: dokumenty z akt księgi wieczystej nr (...), a zwłaszcza decyzja (...) (...) z (...) znak GG.on. (...), umowa sprzedaży z (...) Rep. (...) protokół zdawczo- odbiorczy z(...) opis i mapa z(...) odpis z księgi wieczystej nr (...) k 8-10; wypis z rejestru gruntów z(...) k 12-13; mapa ewidencji gruntów z 1999 r. k 14)

Działka gruntu nr (...) o powierzchni 0,2541 ha położona w R. jest niezabudowana i nieogrodzona. Na działce posadowiony jest tymczasowy obiekt kiosk- kantor wymiany walut, sprzedaż papierosów. Według klasyfikacji gruntów działka ta oznaczenie (...) grunty orne. Zgodnie z uchwałą nr (...)z dnia 28 lutego 1997 r. Rady Gminy Z. w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi R. przedmiotowa nieruchomość znajduje się na terenie U- tereny usług komercyjnych i handlu oraz w części symbolem KZ-1/2-KD III- tereny dróg (pod poszerzenie drogi). Przez nieruchomość przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV stanowiąca własność (...) S.A. w K. z przewodami nieizolowanymi o odległości pomiędzy skrajnymi przewodami wynoszącej 20 m i słupem kratowym, którego podstawa zajmuje powierzchnię 34,76 m². Na rysunku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajduje się strefa ochronna linii wysokiego napięcia 400 kV o szerokości 35 m od osi linii. Powierzchnia rzutu przedmiotowej linii na nieruchomość wnioskodawczyni wynosi 1100 m², a cała

działka nr (...) znajduje się w strefie ochronnej linii 400 kV, wolna od strefy ochronnej jest jedynie powierzchnia ok. 8 m² położona w części narożnej działki. Wartość służebność przesyłu dla tej działki wynosi 22.300 zł.

(dowód: zaświadczenie (...) Z. z 19.10.2011 r. k 20; opinia biegłej M. T. z dokumentami dotyczącymi stanu prawnego nieruchomości k 254-303; opinia uzupełniająca biegłej M. T. k 339-355, 422, 423 verte-424)

Przedmiotowa linia energetyczna wysokiego napięcia 400 kV relacji M.- K. (H. 568) przebiegająca przez działkę gruntu nr (...) została wybudowana przez Zakład (...) w J. w 1974 r. na podstawie decyzji zatwierdzającej plan realizacyjny z 27 października 1971 r. znak (...) (...) wydanej przez (...) we W. oraz decyzji (...) w J. z dnia 27 sierpnia 1973 r. znak (...)I- (...) o udzieleniu Zakładowi (...) w J. pozwolenia wodnoprawnego na przekroczenie przedmiotową linią rzeki N. i W. w miejscowości R.. Przedmiotowa linia od chwili jej budowy była eksploatowana w imieniu Skarbu Państwa przez wchodzący w skład Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady (...) we W. Zakład (...). W wyniku podziału w 1988 r. Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady (...) we W. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w J.. Po powstaniu Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) z siedzibą w J. z dniem 1 lutego 1989 r. na podstawie faktycznego przeniesienia posiadania przejął on uprawnienia przysługujące uprzednio Skarbowi Państwa w stosunku do korzystania z przedmiotowej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. zostało ono skomercjalizowane i w wyniku tego powstała spółka pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna, a jego zorganizowaną część obejmująca linię 400 kV M.- K. na podstawie uchwały (...). wniesiono aportem do spółki (...) S.A. w W.. Na skutek podziału spółki (...) S.A. w W. wydzieloną część jej majątku, w tym przedmiotowa linia elektroenergetyczna przejęła z dniem 28 grudnia 2007 r. uczestniczka (...) S.A. z siedzibą w K., która eksploatuje ją do chwili obecnej.

(dowód: odpis decyzji zatwierdzającej plan realizacyjny z 27 października 1971 r. znak (...) (...) wydanej przez (...) we W. k 76; decyzja (...) w J. z dnia (...) znak (...)I- (...) o udzieleniu Zakładowi (...) w J. pozwolenia wodnoprawnego k 77-78; kopia spisu dokumentacji prawnej linii k 79; Plan Sieci Elektroenergetycznej Najwyższych Napięć według stanu na czerwiec 1974 r. k 80-81; „Studium warunków połączenia M.- K.” i „Przewidywana rozbudowa sieci- stan wyjściowy rok 1976” utrwalone na nośniku CD k 184; projekt techniczny linii 400 kV M.- NRD z zasobów Archiwum Państwowego Oddziału w L. wraz z odpisami uzgodnień k 190, 193-196, 376-415; zarządzenie nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z 12.08.1975 r. k 82-89; zarządzenie nr 57 prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r. k 90-97; zarządzenie nr 198/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z 9.07.1993 r. z załącznikami k 98-101; protokół nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z 31.05.1994 r. k 102-117; odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W. z 24.10.2007 r. k 118-119; protokół nadzwyczajnego wlanego zgromadzenia z 5.12.2007 r. k 120-126; ogłoszenie o planie podziału spółki k 127-136; odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W. z 28.12.2007 r. k 137-138; zaświadczenie o dokonaniu wpisu k 139; odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W. z 11.12.2008 r. k 140; odpis z rejestru przedsiębiorców nr KRS (...) k 37-47; protokół prac komisji ds. przekazywania linii i stacji najwyższych napięć k 317-321)

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie wnioskodawczyni jest oczywiście nieuzasadnione.

Treścią służebności przesyłu zgodnie z art. 305¹ kc jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (zob. G. Bieniek, W sprawie podmiotowych praw rzeczowych w nowym kodeksie cywilnym, Rejent 2008, nr 2, s. 43). Będzie to oznaczać w praktyce możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność (a w praktyce jego pracownikom, podwykonawcom), na cudzy grunt obciążony służebnością oraz jego zajęcia w trakcie budowy w zakresie niezbędnym do realizacji inwestycji, w celu posadowienia tam urządzeń, o których mowa w art. 49§1 kc, podejmowania czynności niezbędnych do utrzymania, konserwacji, remontu, modernizacji, dozoru czy usunięcia awarii urządzeń przesyłowych. W konsekwencji służebność przesyłu będzie, co do zasady, służebnością czynną (por. B. Rakoczy, Służebność przesyłu w praktyce, Warszawa 2009, s. 16;

zob. też E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 473; S. Rudnicki, G. Rudnicki, Komentarz, 2009, s. 570). Na treść służebności przesyłu składa się również obowiązek właściciela nieruchomości obciążonej znoszenia (pati) istnienia cudzych urządzeń na gruncie, w tym znoszenia podejmowanych przez przedsiębiorcę czynności w celu ich posadowienia, a następnie ich utrzymania, konserwacji, remontu, dozoru etc. (tak trafnie E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 473). Jak wyjaśnił SN w postanowieniu z dnia 17 lutego 2011 r. (IV CSK 303/10, Lex nr 785540): „Służebność przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawa własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego w sferze, w której może być wykonywana własność, stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli. Należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciążyą na każdorazowym właścicielu nieruchomości”.

Ustanowienie służebności przesyłu następuje na podstawie umowy, orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej. Możliwe jest również jej zasiedzenie. Przed uregulowaniem służebności przesyłu w kodeksie cywilnym przedsiębiorstwo przesyłowe mogło nabyć taką służebność w drodze zasiedzenia, co potwierdził Sąd Najwyższy (sygn. III CZP 89/08) w swojej uchwale z dnia 7.10.2008 r. (Lex nr 458125). Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 kc, jako posiadanie zależne. W odniesieniu do służebności gruntowej przesyłu, wykładnia art. 285 § 2 k.c. musi uwzględniać charakter tej służebności i jej przeznaczenie społeczno - gospodarcze oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa energetycznego, któremu służebność ta ma służyć. Przesłanka art. 285 § 2 kc może być spełniona także wówczas, gdy służebność przesyłu ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstwa przesyłowego, zwiększając jednocześnie użyteczność należącej do niego nieruchomości, a same urządzenia nie muszą wszak się znajdować na nieruchomości, która ma być zostać obciążona (zob. postanowienie SN z 6.07.2011 r., sygn. I CSK 157/11, Lex nr 1050400). Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r. (sygn. III CZP 18/13), przed wejściem w życie art.305¹ -305⁴ kc było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, zaś okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art.305¹ -305⁴ kc podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności. Oznacza to, że okres posadowienia instalacji przed 2008 r. dolicza się do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności.

Przedmiotowa linia przesyłowa 400 kV relacji M.- K. przebiega przez stanowiącą aktualnie własność wnioskodawczyni nieruchomości obejmującą działkę gruntu nr (...) położoną w R. o powierzchni 2541 m², dla której Sąd Rejonowy w Zgorzleu prowadzi księgę wieczystą nr (...), która jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego na podstawie umowy sprzedaży z 30 marca 1994 r. została zbyta przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa w W. wnioskodawczyni W. J.. Uprzednio zatem bezspornie stanowiła ona własność Skarbu Państwa. Sąd podziela przy tym pogląd prawny jaki zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r. (sygn. II CSK 560/08, LEX nr 511039), w którym wskazał na odmienny niż twierdzony przez wnioskodawczynię rozkład ciężaru dowodu, albowiem stwierdził, że przedsiębiorca energetyczny, któremu się nie dowiedzie, że on lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując linię energetyczną, w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest w dobrej wierze. Jest to stanowisko będące wyrazem ugruntowanej linii orzeczniczej na tle wykładni art.7 kc stanowiącego, jeżeli określone skutki prawne zależą od dobrej lub złej wiary, domniemywa się dobrą wiarę. Dlatego, chcąc wywieść zamierzone skutki prawne i prawo do żądania ustanowienia w odniesieniu do linii 400 kV relacji M.- K. służebności przesyłu, zaprzeczając możliwości nabycia tej służebności przez uczestnika w drodze zasiedzenia, wnioskodawczyni powinna udowodnić jego złą wiarę (zob. wyrok SN z dnia

9 marca 1967 r., sygn. II CR 340/66, opublik. w OSPiKA 1967, Nr 11, poz. 262). Ustalenie zaś złej wiary wymaga indywidualnego wykazania dla każdego przypadku (art. 234 kpc), do tego zaś czasu uprawniony korzysta w pełni z domniemania prawnego z art. 7 kc. (zob. postanowienie SN z dnia 24 marca 1999 r., sygn. I CKN 1081/97, opublik. OSNC z 1999, nr 10, poz. 181). Nie jest zatem rzeczą uczestnika wykazywanie przesłanek pozwalających uznać, że jego władztwo w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu opiera się na prawie. Obowiązek dowiedzenia okoliczności przeciwnej spoczywa na wnioskodawczyń, czego niewątpliwie nie wykazała.

W ocenie Sądu w tym wypadku zasiedzenie takie (w dobrej wierze) w odniesieniu do przedmiotowej linii wybudowanej wszak w 1974 r. nastąpiło z dniem 2 lutego 2009 r. Nie było możliwe doliczenie przez uczestnika (do dnia 31 stycznia 1989 r.) okresu władania linią przesyłową przez jego poprzedników (przedsiębiorstwa państwowe), ponieważ takie władanie następowało na rzecz Skarbu Państwa, a obecna nieruchomości obciążona stanowiąca działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położona w R. stanowiła własność Skarbu Państwa do 1994 r. Bieg terminu zasiedzenia nie został według Sądu przerwany, albowiem właściciel gruntu złożył wniosek o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu w dniu 17 października 2012 r. na podstawie obowiązujących obecnie przepisów (art. 305² kc). Sąd podzielił przy tym dominujące w judykaturze trafne stanowisko, że po dniu 31 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe jako państwowa osoba prawna do czasu jego uwłaszczenia ex lege mogło być samoistnym posiadaczem służebności gruntowej (zespołu urządzeń infrastruktury energetycznej) w rozumieniu art. 352 kc, co stanowi prawną konsekwencję zmiany art. 128 kc. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05 (nie publ.) wskazywano, że osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 r., jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania. Z orzeczenia tego wynika możliwość posiadania przez państwową osobę prawną nieruchomości i jej zasiedzenia od dnia 1 lutego 1989 r. Przedsiębiorstwo państwowe nie mogło być uznane do dnia 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności gruntowej, sytuacja ta zmieniła się po tej dacie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, nie publ.). Posiadanie przez przedsiębiorstwo jedynie w imieniu Skarbu Państwa do dnia 1 lutego 1989 r. wynika też z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., II CSK 103/09 (nie publ.). W wyroku z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 493/08 (nie publ.) wyjaśniono z kolei, że dopuszczenie przedsiębiorstwa państwowego energetycznego do korzystania z obszarów państwowego gospodarstwa leśnego do czasu zmiany art. 128 kc nie tworzyło żadnych skutków prawnych w zakresie prawa rzeczowego, a w szczególności nie prowadziło do powstania służebności. W orzeczeniu tym wyraźnie stwierdzono, że od dnia 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe może zasiedzieć służebność należącą także do Skarbu Państwa, w którego imieniu wykonywało do dnia 31 stycznia 1989 r. władztwo nad mieniem (podobnie też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09; nie publ.). W postanowieniu z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 495/08 (nie publ.) przyjęto, że do dnia 31 stycznia 1989 r. (w okresie obowiązywania art. 128 kc w dawnym brzmieniu) nie mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej wówczas, gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, a zarząd wykonywały różne przedsiębiorstwa państwowe. Dopuszczono tu możliwość zasiedzenia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo państwowe od dnia 1 lutego 1989 r. Pogląd o dopuszczalności posiadania służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo państwowe już po dniu 1 lutego 1989 r. pojawił się także w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09 (nie publ.). Także z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 319/09 (nie publ.) wynika, że nie jest wykluczone posiadanie samoistne przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń należących do zarządzanego przez nie mienia Skarbu Państwa. Przepis art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje także urządzenia służące do wykonywania służebności (verba legis: „budynki i inne urządzenia oraz lokale znajdujące się na gruntach, o których mowa w art. 1, stanowiących własność Skarbu Państwa”). Przepis ten określa wyraźnie przedmiotowy zakres uwłaszczenia m.in. państwowych osób prawnych. Uwłaszczenie przedsiębiorstwa państwowego następowało zatem w dniu 5 grudnia 1990 r. (art. 13 ustawy) na podstawie przepisów wspomnianej ustawy i nie było już potrzeby rozważania innej daty uwłaszczenia w przedstawnym zakresie. Skoro zatem poprzednicy prawni uczestnika od 1 lutego 1989 r., co wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego,

posiadali urządzenia energetyczne i nieruchomości w postaci działki posiadającej aktualnie numer ewidencyjny (...) w R., na której są one posadowione, to posiadanie to stanowiło zdaniem Sądu posiadanie w rozumieniu art.352 kc już w tej dacie i mogło ono prowadzić do zasiedzenia odpowiadającego służebności przesyłu (art.292 w zw. z art.172 kc). Dla ustalenia daty, z którą nastąpiło zasiedzenie decydujące znaczenie miał przepis art.10 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. nr 55 poz.321), zgodnie z którym jeśli przed dniem wejścia w życie tej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości, a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie tej ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia w jej życie (tj. 1 października 1990 r.); jednakże termin ten ulega skróceniu o czas, w którym powyższy stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę. W tym miejscu wskazać należy, iż nieruchomości państwowe (a więc także działka gruntu stanowiąca przedmiot wniosku) ustawowo zostały wyłączone od zasiedzenia przez ustawę z 14.07.1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. nr 32 poz.159), a następnie przez art.177 kc i wyłączenie to trwało do 30 września 1990 r., a więc do wejścia w życie cytowanej ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny, która uchyliła z dniem 1 października 1990 r. art.177 kc, co oznacza, że bieg zasiedzenia nieruchomości stanowiącej przedmiot własności państwowej rozpoczynał się z tym dniem, tj. od dnia 1 października 1990 r. zatem należy liczyć bieg terminu zasiedzenia służebności przesyłu przez uczestnika, przy czym stosownie do dyspozycji art.10 in fine cytowanej ustawy okres ten należało skrócić o czas wcześniejszego posiadania tej służebności przed dniem wejścia w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę, a zatem skrócić należało ten okres o 1 rok i 8 miesięcy (od 1 lutego 1989 r. do 30 września 1990 r.). Założenie trwałego i widocznego urządzenia, a takim niewątpliwie są napowietrzne linie elektroenergetyczne i słupy transformatorowe, jak zasadnie podkreśla się w orzecznictwie, ma stanowić ostrzeżenie dla właściciela nieruchomości, iż jeżeli będzie dalej tolerował taki sposób korzystania z jego nieruchomości, to może dojść do obciążenia nieruchomości służebnością. Fakt, że właściciel przez długi czas nie korzysta z przysługującej mu ochrony negatoryjnej (w tym wypadku do października 2012 r.) pozwala zatem przyjąć, że aprobuje istniejący stan rzeczy (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25.05.1999 r., sygn. SK 9/98, opublik. w OTK 1999, nr 4 poz.78; postanowienie SN z 27.01.2006 r., sygn. III CSK 38/05, opublik. w OSP z 2006 r., nr 10 poz. 114). Warto zaznaczyć ponadto, że posiadaczem nieruchomości jest nie tylko ten, kto efektywnie wykonuje nad nią władztwo, lecz również ten, kto ma tylko możliwość wykonywania tego władztwa, choćby z tej możliwości nie korzystał (post. SN z 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNC 1987/9/138). Jeśli zaś chodzi o nieprzerwalność posiadania, to art.340 kc wprowadza domniemanie ciągłości posiadania i stanowi, że niemożność posiadania wywołana przez przeszkodę przemijającą nie przerywa go. Przy czym wnioskodawczyni w ocenie Sądu nie obaliła domniemania posiadania w dobrej wierze, nie przeprowadzając w tym zakresie pomimo obciążającego ją ciężaru dowodu z art.6 kc dowodów, które pozwoliłyby na przyjęcie innego niż w dobrej wierze charakteru tego posiadania (por. postanowienie SN z 21.07.2006 r., sygn. III CSK 33/06, LEX nr 398427). Podkreślić należy, że przed nabyciem prawa własności działki gruntu nr (...) wnioskodawczyni, a w szczególności wystosowaniem przez nią pisma z 23 maja 2012 r. nie zaistniały żadne okoliczności, które mogłyby u uczestnika i jego poprzedników prawnych wywołać wątpliwości co do prawa korzystania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu z działki gruntu o obecnym oznaczeniu nr (...)

Wobec tego, że przy liczeniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym nastąpiło objęcie rzeczy w posiadanie (art.111§2 kc), Sąd stwierdził, iż uczestnik zgodnie z wyżej powołanymi normami art.10 ustawy z 28.07.1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny i art.292 kc w zw. z art.172 kc nabył służebność przesyłu co do linii napowietrznej 400 kV relacji M.- K., której dotyczy niniejszy wniosek przez zasiedzenie z dniem 2 lutego 2009 r., co wykluczało wobec nabycia przez uczestnika służebności możliwość uwzględnienia wniosku w tym zakresie. W tym stanie rzeczy zbędnym zatem było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego geodety w celu oznaczenia na mapie geodezyjnej przebiegu służebności, a jej zakres niezbędny dla potrzeb rozpoznania zarzutu zasiedzenia został przez Sąd ustalony w oparciu o opinię biegłej M. T..

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art.520§2 kpc mając na uwadze, że interesy stron pozostawały w oczywistej sprzeczności. Zasadzone na rzecz uczestnika koszty zastępstwa prawnego obejmowały opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie radcy prawnego, którego wysokość w kwocie 240 zł ustalono na podstawie §7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz.U. z 2013 r. poz.490).

O dalszych kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1389) w zw. z art. 520§2 kpc, uwzględniając przy tym brakującą część kosztów sądowych, obejmujących wydatki na koszt uzupełniającej opinii biegłej M. T. w kwocie 686,03 zł, a tymczasowo wydatkowane przez Skarb Państwa.